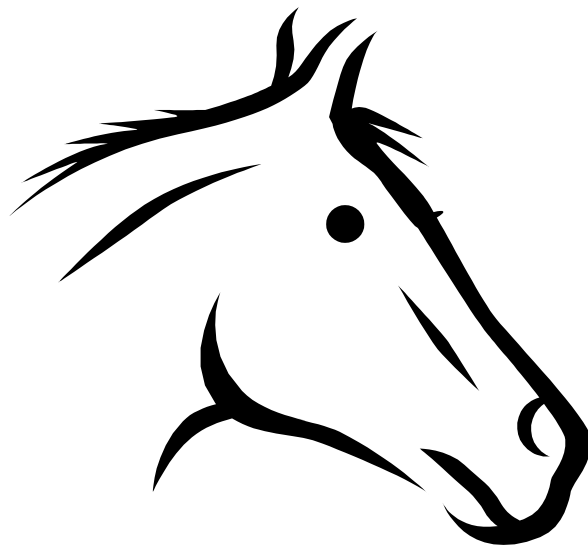

ORIIDEN HYVÄKSYMINEN JALOSTUKSEEN

**CONNEMARA, NEW FOREST, RUSS,
SHETLAND, WELSH JA VUONOHEVONEN**

**SUOMEN HIPPOS RY
2010**

1. YLEISIÄ OHJEITA

1.1 Jalostukseen hyväksymisen perusteet

Jalostusvalinnan tarkoituksena on valita perimältään parhaimmat hevoset seuraavan sukupolven vanhemmiksi. Valinta oripäivillä perustuu jalostusohjesäännössä määritettyihin jalostustavoitteisiin, jotka pohjautuvat rotumääritelmiin. Jalostettavina ominaisuuksina ovat tyyppi, rakenne, liikkeet, terveys ja suorituskyky. Jalostukseen hyväksyttävän oriin tulee täyttää nämä vaatimukset populaation keskitasoa paremmin.

Tyypistä oriilla arvostellaan rotu- ja sukupuolileima, jotka on määritelty kunkin rodun rotumääritelmässä. Rakenteesta arvostellaan sopusuhtaisuutta, pään, kaulan ja rungon rakenteen virheettömyyttä ja yhdenmukaisuutta rotumääritelmän kanssa sekä jalka-asentojen rakennetta sekä liikeratoja ja niiden ennustetta kestävyydelle. Liikkeistä arvioidaan käynti, ravi (ja laukka).

Terveystilan tarkastuksessa tutkitaan oriin yleinen ja ortopedinen terveys. Lisäksi röntgenkuvauksessa tutkitaan oriin luuston terveys. Terveystarkastuksen tarkoituksena on sulkea pois eläinsuojelullisesti oriin käyttöä jalostuksessa estävät sairaudet ja perinnölliset viat, joista osa saattaa ilmetä vasta jälkeläisarvostelun yhteydessä.

1.2 Oripäiville ilmoittautuminen

Oripäiville ilmoittaudutaan kirjallisesti Suomen Hippokseen määräpäivään mennessä, kuusi viikkoa ennen tapahtumaa. Jälki-ilmoittautuneita ei huomioida. Näyttelyyn ilmoittautumislomakkeita saa osoitteesta www.hippos.fi tai Hippoksen toimistosta 020 760 500. Ilmoittautuminen maksetaan 4 viikkoa ennen näyttelyä Suomen Hippos ry:n tilille 800015-600581. Tuontoriiden rekisteröinti ja rekisteröintimaksut tulee olla hoidettu hyvissä ajoin ennen oripäiviä.

1.3 Hevosten majoitus, talliohjeistus ja turvallisuus

Oriille voi varata karsinapaikan Hevosopistolta, jolloin varaukset ja maksut sovitaan suoraan Hevosopiston kanssa, puh (02) 7602 220. Tallit ovat avoinna yleisölle erikseen määritettynä ajankohtana, joka kerrotaan näyttelyohjelmassa. Muuna ajankohtana yleisön liikkuminen tallissa on kielletty. Tallin toimintaa valvoo näyttelyohjelmassa nimetty tallivalvoja. Hevosten valokuvaaminen tapahtuu erikseen merkityllä alueella. Oriin kanssa liikuttaessa on otettava huomioon yleisön ja muiden tapahtumaan osallistuvien turvallisuus. Oriit ovat tapahtumapaikalla koko ajan oriin omistajan/-haltijan vastuulla. Vaaratilanteita aiheuttava ori voidaan poistaa testistä.

1.4 Lääkintämääräykset ja alkoholin käyttö

Oripäivillä noudatetaan Suomen Hippoksen lääkitämääräyksiä ja oriita testataan pistokokein dopingtesteillä. Lääkintäohje ja ohjeelliset dopingvarojat tämän ohjekirjan lopussa.

Päihtynyt ei saa käsitellä hevosta tai ponia näyttelyalueella näyttelyn aikana. Lautakunta voi määrätä suoritettavaksi puhallustestejä ja päihtynyt henkilö voidaan poistaa näyttelyalueelta.

1.5 Hevosen ja ratsastajan varusteet

Eläinlääkärin tarkastuksessa ja rakennearvostelussa esittäjällä tulee olla tarkoituksenmukainen ja siisti asu.

Ratsastuskokeessa ratsastajalla tulee olla siisti ja asianmukainen asu. Ponin varusteiden tulee olla SRL:n kouluratsastuskilpailuja koskevien sääntöjen mukaiset. Ponit esitetään aina nivelkuolaimilla.

Ajokokeessa esittäjällä tulee olla siisti ja asianmukainen asu. Hevosen tai ponin tulee olla asianmukaisesti valjastettu. Apuohjat, silmälaput, obersekki, suojat, pintelit tms. eivät ole sallittu. 1- ja 2-akseliset vaunut ovat sallittuja. Ajokokeessa 2-akselisilla vaunuilla on avustaja pakollinen.

1.6 Oripäivien suoritusjärjestys ja tulosten julkaiseminen

Oriit tulevat rakennearvosteluun yksitellen. Koko ryhmän arvostelun jälkeen luetaan kaikkien oriiden arvostelut ja ilmoitetaan jatkoon valitut oriit. Jatkoon suoriutuneiden oriiden lopullinen tulos ja lausunto julkaistaan kaikkien kokeiden jälkeen. Ei hyväksytyt oriit ei tarvitse tulla loppuarvosteluun, jos omistaja niin haluaa. Tällöin asiasta on informoitava näyttelykansliaa.

1.7 Oriin jalostukseen hyväksymisen ehdot

Oriin jalostukseen hyväksymisen ehtona on vapauttava röntgenlausunto yhden kerran ennen ensimmäistä jalostukseen hyväksymistä ja vapauttava CEM-testi joka vuosi. Lisäksi orilautakunta voi asettaa tarpeen vaatiessa muita ehtoja jalostukseen hyväksymiselle. Jalostukseen hyväksymisen ehtona kuuluu myös sääntöjen mukainen astutuskirjanpito.

1.8 Valitusoikeus

Orilautakunnan päätöksestä voi valittaa ja valitus tulee lähettää 2 viikon kuluessa Oripäivien viimeisestä päivästä laskettuna Suomen Hippokseen.

2. NÄYTTELYYN SAAPUMINEN JA ILMOITTAUTUMINEN

Näyttelyyn osallistuva ori ilmoittautuu kansliassa viimeistään tuntia ennen oman ryhmän arvostelun aloitusaikaa. Ilmoittautumisen yhteydessä luovutetaan hevosen passi (palautetaan postitse näyttelyn jälkeen). Kansliasta hevonen saa numerolaput, jotka kiinnitetään hevoseen. Myös omia numeroita voi käyttää. Viimeistään ilmoittautumisen yhteydessä jätetään kansliaan mahdolliset lisäselvitykset, jotka oriinpitäjä haluaa jättää lautakunnan tiedoksi (esim. kilpailusaavutukset, eläinlääkärin todistukset, anomus alle 16-vuotiaan oikeudesta estää oritta, ajo- tai ratsastuskokeen korvaavat suoritukset)

3. TERVEYDENTILAN TARKASTUS

Oripäivillä oriille tehdään laajennettu yleinen terveydentilantarkastus, sisältäen mm. jalkojen tutkimisen, liikkeet kovalla ja pehmeällä alustalla.

Jalostukseen hyväksytyiltä oriilta vaaditaan lisäksi oripäivien jälkeen klinikalla tehty ortopedinen eläinlääkärintarkastus sekä hampaiden ja purennan tarkastus. Oripäivillä hyväksytyjen oriiden kuvat ja lausunnot toimitetaan omistajan toimesta oripäivien jälkeen Ilkka Alitalolle lausuntoa varten.

Terveydentilan tarkastukseen hevonen tuodaan suitsittuna ja lisäksi mukana on oltava vähintään neljän metrin pituinen liina.

Kaikki oriit menevät ensin eläinlääkärintarkastukseen, jossa tutkitaan yleinen terveydentila. Samalla tarkistetaan oriin rekisteritiedot ja oriit mitataan. Uusintatarkastettaville oriille tehdään vain yleinen terveydentilan tarkastus.

4. RAKENNEARVOSTELU

Rakennearvostelu suoritetaan maneesissa. Ori asetetaan seisomaan merkitylle paikalle, minkä jälkeen ori esitetään ensin käynnissä, sitten ravissa edestakaisella linjalla (merkitty). Sen jälkeen ori esitetään käynnissä suurella keskiympyrällä tuomareiden ympärillä ja asetetaan lopuksi tuomareiden pyynnöstä seisomaan lautakunnan eteen. Laukan arvostelu tehdään koeluontoisesti. Rakennearvostelun yhteydessä poniori päästetään irti maneesiin laukan arviointia varten. Laukasta annetaan piste, mutta se ei vaikuta lopputuloksiin.

Ori saa sanallisen arvioinnin rakennearvostelun lopuksi; hevosen pisteet tai tulos julkistetaan koko ryhmän esittämisen ja tuomarikokouksen jälkeen.

5. KOLMEVUOTIAIDEN ORIIDEN ASKELLAJIEN ESITTÄMINEN VAPAANA

Kaikkien kolmevuotiaiden ponioriiden askellajit esitetään vapaana rakennearvostelun yhteydessä. Omistajan tulee huolehtia oriin liikkeiden esittämisestä orilautakunnan ohjeita noudattaen.

6. AJO- JA RATSASTUSKOKEET

Ajo- tai ratsastuskokeeseen osallistuvat ne vähintään neljävuotiaat poniorit, jotka ovat läpäisseet rakennearvostelun ensimmäisen vaiheen. Ajo- ja ratsastuskokeen aikana tarkastellaan hevosen rakennetta ja liikkeitä sekä luonnetta ja käyttöominaisuuksia. Ajo- tai ratsastuskokeessa hevosella on omat, sopivat varusteet, joihin se on tottunut. Koe tehdään ennalta annettuja (liite 1) ja tuomariston ohjeita noudattaen. Ajo- tai ratsastuskoe suoritetaan maneesissa.

Ajokoe:

- Ori tuodaan arvostelijoiden eteen ilman kärryjä, avustaja tuo kärryt. Kärryt kiinnitetään oriille arvostelijoiden edessä. Luonteen arvostelu kärryjä kiinnitettäessä kuuluu osana ajokokeen arvosteluun.
- Ori siirtyy yksitellen ajokokeeseen orilautakunnan ohjeiden mukaisesti.
- Ajokokeeseen sisältyvät käynti ja ravi kumpaankin suuntaan, pysähdys sekä temponlisäys ravissa.

Ratsastuskoe:

- Ori tuodaan arvostelijoiden eteen taluttaen, avustaja voi olla mukana. Ratsastaja nousee oriin selkään arvostelijoiden edessä. Luonteen arvostelu ratsaille noustessa kuuluu osana ratsastuskokeen arvosteluun.
- Ori siirtyy yksitellen ratsastuskokeeseen orilautakunnan ohjeiden mukaisesti.
- Ratsastuskokeeseen sisältyvät käynti, ravi ja laukka kumpaankin suuntaan sekä temponlisäys ravissa.

Poniori voi vaihtoehtoisesti ratsastuskokeen sijasta osallistua suorituskvynkokeeseen ratsuponioriiden kokeen mukaan. Suorituskvynkokeesta on saatavissa erilliset ohjeet.

Alle 90 cm shetlanninponeilla mahdollisuus suorittaa käyttökoe ohjasajaen.

Ajo- ja ratsastuskokeesta annetaan sanallinen arvio. Seuraavat kohdat arvioidaan:

- Ratsaille nousu / valjastus
- Liikkeet ja tasapaino
- Pysähdykset
- Kehitysnäkymät
- Luonne, yhteistyöhalukkuus ja kuuliaisuus

7. VUONOHEVOSORIIDEN KÄYTTÖKOE

3-4-vuotiaiden oriiden kokeeseen kuuluu ajokoe, 5 -vuotiaiden ja vanhempien oriiden kokeeseen kuuluvat ajokokeet vaunulla ja juontolaitteella sekä ratsastuskoe.

7.1 Vuonohevosten ajokokeet

Avustaja on testissä pakollinen. Avustaja ei saa vaikuttaa kokeen suoritukseen millään tavoin ja odottaa testialueen läheisyydessä radan ulkopuolella. Avustaja on turvallisuustekijä kokeen aikana.

Hevosella voidaan käyttää kanki- tai nivelkuolainta. Ajopiiska on sallittu.

Kypärä on ajurille pakollinen 3-4-vuotiaan oriin ajokokeessa.

Suomen Vuonohevosityhdistys ja Suomen Hippos varaavat ajokaluston testiin.

Hevosen omistaja hankkii ajurin ja avustajan ajokokeeseen. Oriin omistajalla on mahdollisuus harjoitella ajokaluston käyttöä erikseen ilmoitettuna ajankohtana ennen koetta. Suomen Hippoksen nimeämä ajotuomari testaa hevosen ajokokeen yhteydessä. Ajotuomari ei ole vaunujen/kärrien kyydissä kokeen aikana.

Ajokokeet suoritetaan seuraavilla välineillä:

3-4 vuotias ori: kevyt kärry/vaunu (1- tai 2-akselinen)

5-vuotias ori tai vanhempi kärry/vaunu noin 200kg (1- tai 2-akselinen) ja juontolaite jossa on valmiiksi kiinnitetty 3 tukkia (2,5-3m)

Ajokokeiden radat ja tehtävät liitteenä.

7.2. Vuonohevosten ratsastuskoe

Ajo- tai ratsastuskokeeseen osallistuvat vähintään viisivuotiaat oriit. Ratsastuskokeen aikana tarkastellaan hevosen luonnetta, yhteistyöhalukkuutta ja liikkeitä.

Ratsastuskokeessa hevosella on omat varusteet ja koe tehdään tuomariston ohjeita noudattaen. Ratsastuskoe suoritetaan maneesissa. Kokeen aluksi oriin oma ratsastaja esittää oriin, jonka jälkeen testiratsastaja kokeilee oritta.

Ratsastuskokeeseen sisältyvät käynti, ravi ja laukka kumpaankin suuntaan sekä temponlisäys ravissa.

8. ORIIDEN UUSINTATARKASTUS

Jalostukseen hyväksytty ori on jalostukseenkäyttöoikeuden päätyttyä esitettävä uusintatarkastuksessa uuden jalostukseenkäyttöoikeuden myöntämiseksi.

Uusintatarkastukseen kuuluu eläinlääkärin tarkastus, luonteen sekä rakenteen ja liikkeiden tarkastus sekä jälkeläisnäyttöjen arviointi.

Mikäli oriin jälkeläisnäytöt eivät ole riittäviä uuden astutusluvan myöntämiseen, ilmoitetaan orilautakunnan päätöksestä omistajalle etukäteen, jolloin oriin omistaja voi niin halutessaan peruuttaa oriin osallistumisen oripäiville.

Vähintään 18-vuotiaan jalostusarvokirjaimella AB palkitun oriin uusintatarkastus voidaan omistajan niin halutessa suorittaa kokouskäsittelynä (Suomen Hippoksen Ratsu- ja ponivaliokunta).